Управління логістичними витратами на основі сучасних інформаційних технологій

Поповиченко І.В., *к. т. н.,* ***Черчата А.О.****, ст. викл., ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»*

Аналіз логістичних витрат дає змогу знайти потенційні можливості підвищення ефективності функціонування економічних систем, які несе в собі логістичний підхід до управління матеріальними ресурсами (потоками і запасами). Логістичні витрати — витрати на виконання логістичних операцій (складування, транспортування, збір, зберігання і передачу даних про замовлення, запаси, постачання і так далі). Необхідною умовою використання оптимального підходу до управління матеріальними потоками є врахування гнучкості, альтернативності виробничо-господарських ситуацій, в умовах яких доводиться приймати планово-управлінські рішення. Критерієм раціональності логістичної системи виробничого підприємства, зокрема, будівельної організації, є пріоритет загальносистемних цілей над приватними цілями підсистем і елементів, що кількісно виражається в мінімізації суми логістичних та трансакційних витрат підприємства.

Використання логістики в будівництві дозволяє раціоналізувати витрати через скорочення різних видів запасів, контроль обсягів незавершеного виробництва, зниження будівельних ризиків, інтенсифікацію процесів руху матеріалів, виробів та конструкцій, прискорення оборотності капіталу, забезпечення синхронізації поставок матеріально-технічних ресурсів, спряженість виробничо-технологічної комплектації з процесом будівельно-монтажних робіт.

Також вагомим показником ефективності менеджменту підприємства є величина трансакційних витрат, зокрема тих, що супроводжують логістичні операції та логістичні потоки. Трансакційні витрати, що виникають у зв'язку з укладенням і моніторингом виконання контрактів, визначаються, за класичним визначенням, як витрати експлуатації економічної системи. Вони охоплюють витрати ухвалення рішень, вироблення планів і організації майбутньої діяльності, ведення переговорів про її зміст і умови, витрати по зміні планів, перегляду умов угоди і вирішенню спірних питань. Трансакційні витрати включають також будь-які втрати, що виникають внаслідок неефективності спільних рішень, планів, договорів, неефективних реакцій на умови, що змінилися, неефективного захисту угод.

Таким чином, оскільки важливим критерієм оптимального варіанта організації матеріального потоку є мінімум сукупних витрат протягом усього логістичного ланцюга - від первинного джерела сировини до кінцевого споживача, традиційні методи обліку витрат найчастіше не забезпечують можливості ідентифікації всього ланцюжка витрат, пов'язаних з тим чи іншим процесом. Основна причина полягає в тому, що калькуляція витрат здійснюється по окремих функціональних областях, тоді як матеріальні потоки проходять "крізь" організацію, взаємодіючи з безліччю підрозділів. Логістика

спонукає до введення пооопераційного обліку витрат на всьому шляху руху матеріального потоку, для чого необхідна ідентифікація бізнес-процесів підприємства. Бізнес-процеси пронизують основні функціональні підрозділи підприємства (закупівля, виробництво, збут і т.д.) по горизонталі. Підсумовуючи всі витрати по горизонталі, можна визначити та контролювати витрати, пов'язані з окремим бізнес-процесом.

Основою управління логістичними та супутніми їм трансакційними витратами є накопичення, аналіз та гнучка оцінка досвіду роботи з контрагентами. Це можна зробити за допомогою:

1. Активного використання, удосконалення та модифікації EDI (electronicdatainterchange) систем – систем електронного обміну даними в режимі реального часу на intranet просторі.

2. Olap-технологій - інструменту оперативного аналізу даних, що містяться в сховищі. OLAP (on-line analytical processing) - набір технологій для оперативної обробки інформації, що включають динамічну побудову звітів у різних розрізах, аналіз даних, моніторинг і прогнозування ключових показників бізнесу. Технологія OLAP покликана підвищити ефективність інформаційно-аналітичної і управлінської діяльності керуючого персоналу. Використовуючи ці засоби, можна швидше і більш обґрунтовано ухвалювати оперативні і стратегічні рішення.

3. ERP-систем (Enterprise Resource PlanningSystem) – систем планування ресурсів підприємства. Мета систем ERP, адаптованих під специфіку будівельної галузі – раціоналізація потоків інформації між всіма виробничими підрозділами та бізнес-процесами всередині організації та інформаційна підтримка зв’язків з іншими підприємствами будівельного комплексу (аутсорсерами, субпідрядниками, логістичними провайдерами) і постачальниками.

Результати використання інтегрованих систем стандарту ERP: рішення завдань оптимізації виробничих і матеріальних потоків; реальне скорочення матеріальних ресурсів на складах; планування і контроль усього циклу виробництва з можливістю впливу на нього в цілях досягнення оптимальної ефективності; автоматизація робіт договірного відділу з повним контролем платежів, відвантаження продукції і термінів виконання договірних зобов’язань; можливість поетапного впровадження системи, з урахуванням інвестиційної політики конкретного підприємства.

Отже, якщо ціни на матеріальні, технічні, фінансові, інформаційні та людські ресурси є в значній мірі об’єктивними та майже некерованими факторами з боку підприємства, то рішення щодо організації трансакцій та матеріальних потоків у сукупності із вибором організаційно-технологічних рішень та адекватного інформаційного забезпечення є суб’єктивними та цілком керованими.